



PESCA

ISSGA

# LEMBRA

prevención de riscos na extracción de recursos específicos

Instituto Galego de Seguridade e Saúde Laboral



Galicia  
invierte no RURAL



# ISSGA LEMBRA

prevención de riscos na extracción  
de recursos específicos

DEFINICIÓN	1
EMBARCACIÓN	2
PERCEBE: EXTRACCIÓN	3
PERCEBE: EPI	4
MERGULLO: LEXISLACIÓN E NORMATIVA	5
MERGULLO: EQUIPO PERSOAL	6
MERGULLO: EQUIPO DE SUBMINISTRACIÓN DESDE SUPERFICIE	7
MERGULLO: RISCOS NA EXTRACCIÓN	8
PRIMEIROS AUXILIOS I	9
PRIMEIROS AUXILIOS II	10
LEXISLACIÓN BÁSICA	11

**Autores:**

Técnicos do Instituto Galego de Seguridade  
e Saúde Laboral (lssga)  
José Antonio Rodríguez Arribe  
Diego Castro Balboa  
Pablo García Fernández

**Edita:**

Instituto Galego de Seguridade e Saude Laboral

**Diseño e Maquetación:**

Maizcreativos

**Impresión:**

Grafsant, S.L.

D.L.: C 1154-2014

## DEFINICIÓNS

Considéranse recursos específicos aquelas especies marisqueiras que polas súas características biolóxicas, pola súa técnica de extracción ou polas especificidades da súa comercialización requiren un sistema de xestión que atenda estas particularidades (Lei 11/2008, de pesca de Galicia). Quen autoriza a súa extracción é a Consellería do Medio Rural e do Mar da Xunta de Galicia.



### Poliquetos:

vermes mariños para cebo. Explótanse actualmente varias especies: miñoa, miñoa de tubo ou casulo, gabián e mangón ou miñoa de area.



### Percebe:

crustáceo mariño moi saboroso e de importante valor económico. Atópase pegado ás rochas moi batidas polo mar. A máis común das especies en Galicia é a *Pollicipeps pollicipeps*.



### Ourizo:

animal mariño pertencente á clase dos equinodermos (do grego *echinós*, 'espiñas', e *derma*, 'pel'). As súas gónadas son moi prezadas.



### Algas:

seres vivos acuáticos moi abondosos nas nosas costas dos que existe unha gran variedade, e que se están a comercializar dun xeito crecente.



### Navallas e longueiróns:

moluscos lamelibranquios mariños, cunha cuncha formada por dúas valvas alongadas, simétricas, fráxiles, que ao seren algo curvadas, semellan o obxecto do que toma o nome.



### Orella de mar ou peneira:

*Haliotis* é un molusco gasterópodo, o único na familia *Haliotidae*. A súa carne é un prato moi prezado na Asia.

## EMBARCACIÓN

Se vas embarcado á extracción de recursos específicos lembra:



Procura un embarque e desembarque seguro.



Mantén a superficie antiesvarante da cuberta en bo estado.



Tes que levar a bordo o equipamento incluído no certificado de seguridade.



A cuberta limpa, os cabos aduxados e os pertrechos trincados.



Ollo cos combustibles do motor, poden ser prexudiciais para a saúde.



Se levas o rizón na cuberta, protéxelle as unllas.

Non levas máis tripulantes dos autorizados para a túa embarcación.

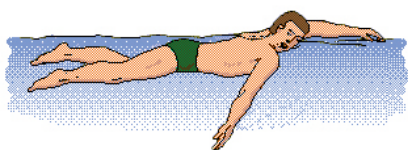


Un cabo na proa axuda a manter o equilibrio ao saltar na rocha.



Salta ás rochas nas zonas menos batidas. O patrón controla os balanceos e cabeceos.

## PERCEBE: EXTRACCIÓN



É imprescindible saber nadar, ter boa forma física e coñecementos en primeiros auxilios.



Evita traballar en malas condicións de mar e nadar ata as rochas afastadas.



O equipo mínimo de traballo será sempre de dúas persoas.



É boa idea dispoñer dun cabo de rescate e dun aro na zona de traballo.



Un dos membros do equipo alertará os demais da chegada de ondas perigosas.



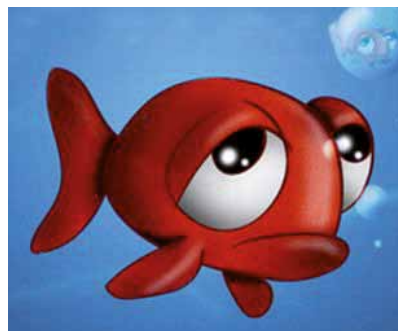
Lembra baleirar a miúdo a saqueta, evitarás golpes nas coxas.



Deixa aviso da zona en que vas faenar e leva sempre un móbil cargado.

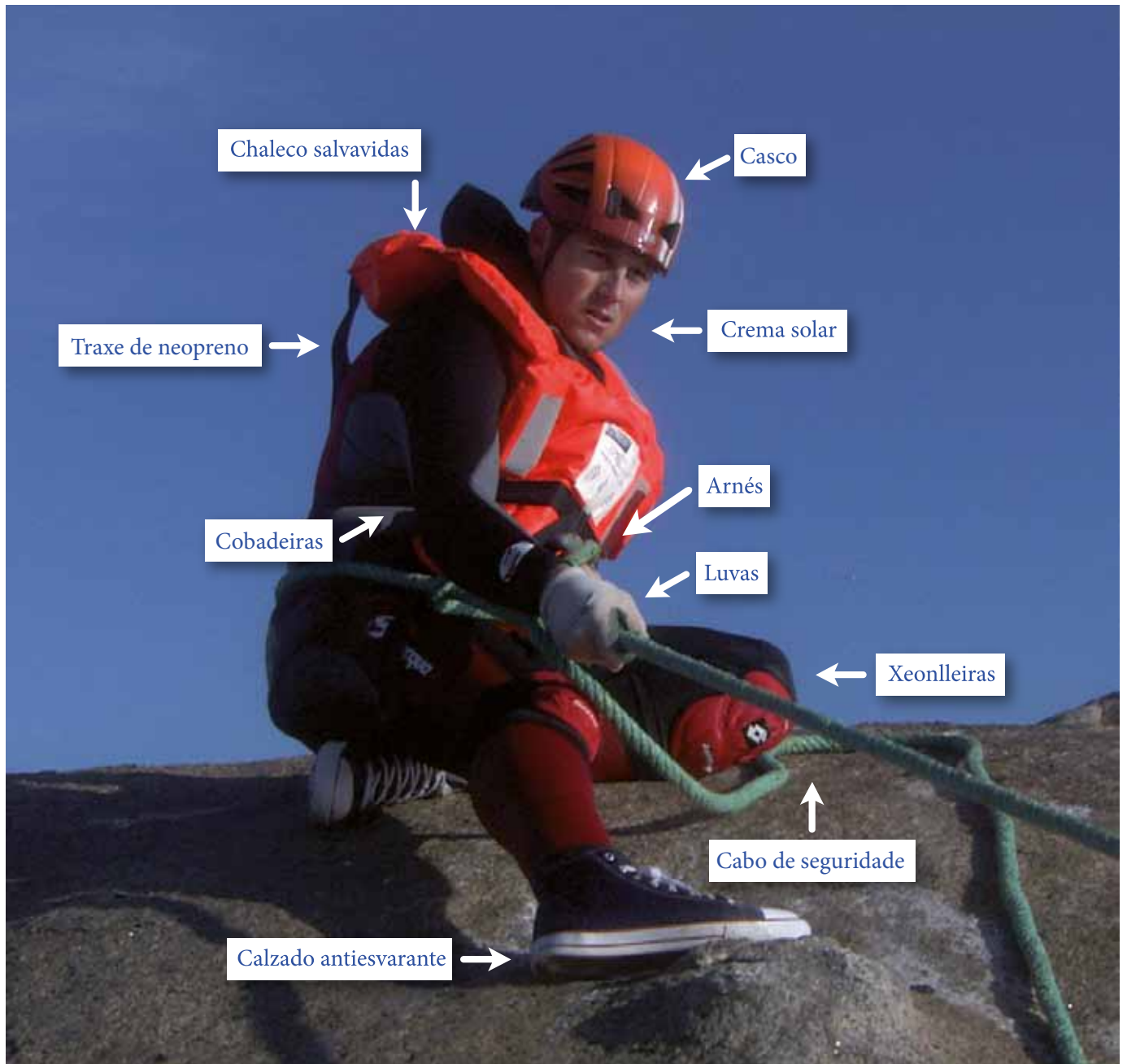


Mantén o material de traballo (rasqueta, trueiro, etc.) en bo estado.



A fatiga lévase mal coa seguridade.

## PERCEBE: EPI



# MERGULLO: LEXISLACIÓN E NORMATIVA

A extracción de recursos específicos (navallas, ourizos, orellas de mar, poliquetos, algas, etc.) mediante técnicas de mergullo (en apnea ou con subministración de aire desde a superficie) é unha das actividades perigosas e con riscos especiais das recollidas no anexo I do Regulamento dos servizos de prevención (Real decreto 39/1997).

## REQUISITOS COMÚNS

(Apnea ou subministración desde superficie)

- Estar en posesión da certificación profesional para a extracción de recursos específicos con técnicas de mergullo segundo o Decreto 64/2008 da Comunidade Autónoma de Galicia.
- Ter cumpridos 18 anos.
- Ter ensino obrigatorio.
- Exame médico de aptitude para o mergullo.

- Respectar as normas de seguridade para a execución de actividades subacuáticas establecidas pola Orde 14/10/1997 do Ministerio de Fomento.
- Superar probas físicas.
- Superar test de compresión.
- Superar curso e prácticas.

**PROFUNDIDADE MÁXIMA DE MERGULLO: 12 metros.**

## MERGULLO EN APNEA

(a pulmón)

### EQUIPO HUMANO:

- A unidade mínima na auga será a parella.

### ·BALIZAR A ZONA:

- Con boia vermella ou amarela + bandeira alfa.
- Traballar nun radio de 25 m.

### EQUIPO TÉCNICO:

- Equipo básico de neopreno.
- Luvas.
- Coitelo.
- Gafas.
- Tubo.



## MERGULLO CON SUBMINISTRACIÓN DESDE SUPERFICIE

### EQUIPO HUMANO (5 persoas):

- 1 xefe de equipo.
- 2 mergulladores en inmersión ou 1 mergullador en inmersión e outro de socorro a bordo.
- 1 axudante por cada mergullador.

### BALIZAR A ZONA:

- Boia vermella en dous puntos.
- Izado de bandeira alfa.

### EQUIPO TÉCNICO:

- Cadro de distribución de gases (sistema de alimentación principal + reserva).
- Umbilicais homologados.
- Equipo de O<sub>2</sub> normobárico a bordo.
- Unha botella de emerxencia por cada mergullador.
- Traxe seco.
- Luvas.
- Coitelo.
- Máscara facial ou casco á demanda.

## MERGULLO: EQUIPO PERSONAL



A válvula distribuidora permite operar a subministración de emerxencia en caso de fallo da subministración principal. Esta posúe unha válvula antirretorno que evita a perda de aire en caso de accidente.

Cun chaleco con chumbos e zafado rápido resolverás unha situación de emerxencia mellor que cun cinto de chumbos.



Un coitelo ben afiado axudarache en caso de quedares atrapado por cabos ou aparellos. Colócao preferentemente na cara interna da perna.

As luvas son imprescindibles para non ferirte co recurso ou outros seres vivos.



# MERGULLO: EQUIPO DE SUBMINISTRACIÓN DESDE SUPERFICIE



Cadro de distribución de gases + comunicación



Botellas de subministración de aire



Compresor

Botella de emerxencia



Sistema de filtrado



Equipamento para primeiros auxilios



Umbilicais: gases + comunicación

# MERGULLO: RISCOS NA EXTRACCIÓN



Unha boa forma física é imprescindible para se dedicar a esta actividade.



Ollo coas correntes mariñas, pódente desprazar da zona segura de inmersión.



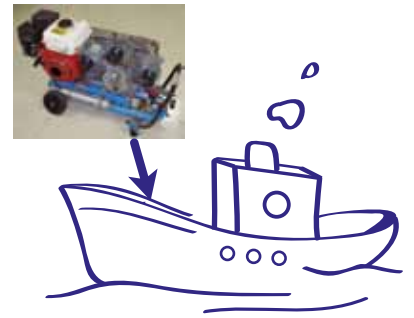
Mantén o equipo persoal de inmersión en bo estado.



Respecta os tempos e as normas de ascenso á superficie. Ollo á descompresión.



Lembra que o compresor sempre debe posuír un filtro de aire, e cumpre coas revisións e o mantemento.



Sitúa a entrada de aire do compresor (admisión) lonxe da saída dos gases de escape do motor da embarcación.

MERGULLO CON  
SUBMINISTRACIÓN  
DE AIRE

MERGULLO  
EN APNEA




Non te mergulles en apnea se, no mesmo día, te mergullaches con subministración desde superficie ou fixeches mergullo en autónomo.



O teu plan de emerxencia debe considerar a dispoñibilidade dunha cámara de descompresión operativa á que poidas acudir en caso de necesidade.

# PRIMEIROS AUXILIOS I

Cómpre que saibamos como actuar diante dun accidente ou emerxencia médica que comprometa a saúde ou a vida dos pescadores a bordo.



## TELÉFONOS DE INTERESE

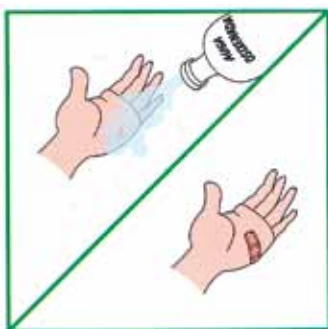
· Central de emerxencias	112
· Centro radiomédico español (ISM)	913 103 475
· Emerxencias marítimas	900 202 202

**MANTÉN A CAIXA DE PRIMEIROS AUXILIOS DO TEU BARCO REVISADA E CONFORME O INDICADO NO Rd 568/2011**



### FERIDAS:

- Lavar con auga corrente e secar.
- Aplicar algún antiséptico.
- Cubrir con apósito.



### HEMORRAXIAS:

- Deitar o accidentado.
- Elevar a parte da ferida por riba do corpo.
- Facer presión continua no lugar hemorraxia.



### QUEIMADURAS:

- Lavar con auga corrente.
- Non romper as ampolas.
- Cubrir con apósito.
- Nas grandes queimaduras, non tirar a roupa agás no caso de queimadura química.

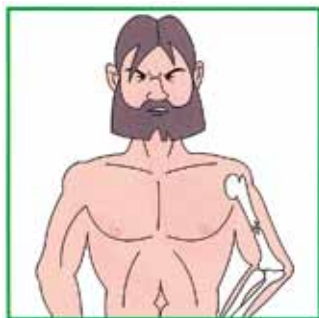


## PRIMEIROS AUXILIOS II

### FRACTURAS:

Recoñecerás unha fractura polos seguintes sinais:

- Imposibilidade de mover o membro afectado.
  - Dor na zona fracturada.
  - Ás veces deformación ou simple inchazón.



- Non intentes endereitar o membro ou manipular a fractura.
- Inmoviliza a fractura collendo sempre a articulación superior e inferior.
- No caso de fractura aberta aplica un apósito estéril sobre a ferida.
- Nas fracturas de columna evita a flexión desta.



### RCP:

**A maior complicación que se pode presentar é unha parada cardiorrespiratoria. Precisas recoñecela e saber facer a reanimación cardiopulmonar (RCP).**

- 1º Determina a consciencia do accidentado movéndoo e falándolle.
- 2º Abre o canal respiratorio tirando da cabeza cara atrás e cara arriba e comproba que respira.
- 3º Se o resultado é negativo, avisa a emerxencias e inicia RCP.
- 4º Comeza coas compresións cardíacas, intercalando insuflacións de aire nos pulmóns do accidentado.

**SECUENCIA: 2 insuflacións de aire por cada 30 compresións cardíacas.**

**RITMO: 100 compresións cardíacas por minuto.**

**COMPROBA PERIODICAMENTE O ESTADO DO PACIENTE**



# LEXISLACIÓN BÁSICA

Preséntase nesta ficha un relatorio non exhaustivo de lexislación e normativa de aplicación na extracción de recursos específicos.

**Lei 31/1995,  
do 8 de novembro,**  
de prevención de  
riscos laborais  
(BOE do 10-11-1995).

**Real decreto 39/1997,  
do 17 de xaneiro,**  
polo que se aproba o  
Regulamento dos  
servizos de prevención  
(BOE do 31-01-1997).

**Real decreto 1215/1997,  
do 18 de xullo,**  
polo que se establecen as  
disposicións mínimas de segu-  
ridade e saúde para a utilización  
polos traballadores dos  
equipos de traballo  
(BOE do 07-08-1997).

**Real decreto 773/1997,  
do 30 de maio,**  
sobre disposicións mínimas  
de seguridade e saúde relativas á  
utilización polos traballadores de  
equipos de protección individual  
(BOE do 12-06-1997).

**Decreto 64/2008,  
do 27 de marzo,**  
polo que se regula a  
certificación profesional para a  
extracción de recursos específi-  
cos con técnicas de mergullo  
na Comunidade  
Autónoma de Galicia.

**Decreto 152/1998,  
do 15 de maio,**  
polo que se establecen as  
condicións para o exercicio do  
mergullo profesional  
na Comunidade  
Autónoma de Galicia.

**Orde do 1  
de outubro de 2008,**  
pola que se regula o procedemen-  
to de obtención da certificación  
profesional para a extracción de  
recursos específicos con técnicas  
de mergullo na Comunidade  
Autónoma de Galicia.

**Orde do 14  
de outubro de 1997,**  
pola que se aproban as normas  
de seguridade para o exercicio  
de actividades subacuáticas.

**Lei 11/2008,  
do 3 de decembro,**  
de pesca de Galicia  
(BOE do 17-01-2009).

(Referencia normativa actualizada a 1 de maio de 2014).



Instituto Galego  
de Seguridade  
e Saúde Laboral



galicia

---

ISSGA  
**LEMBRA**  
prevención de riscos na extracción  
de recursos específicos

---